

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОНЛАЙН-ОСВІТИ ЯК НЕМИНУЧОГО ВИКЛИКУ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ

Анастасія СІТАСАНОВА, Юрій КАЛІЧАК
м. Дрогобич

Швидкий темп інформатизації життя сучасного суспільства, неминучість формування глобального інформаційного простору, широке використання комп'ютерних технологій є головними викликами сучасного життя. Відтак можна констатувати необхідність засвоєння сучасними здобувачами освіти основ інноваційного мислення та інформаційної культури задля досягнення успіху в дорослому житті [7, с. 7].

Підготовки конкурентоспроможних та компетентних фахівців вимагає активізації процесу використання інформаційних технологій у вищій педагогічній освіті. Опанування нових технологій дає змогу забезпечити швидкий доступ до потрібної інформації.

Проблеми з організацією та проведенням онлайн-навчання в Україні почалися одночасно з масовими випадками захворювань, викликаних несподіваним та швидким поширенням епідемії COVID-19. Згодом відбулося неспровоковане повномасштабне вторгнення країни-агресора. Цілком зрозуміло, що наша держава та система освіти не були готові ні технічно, ні методично до таких випробувань. Саме тому довелося апробувати різноманітні новітні методи навчання.

Зупинимось детальніше на перевагах та недоліках одного з них, а саме онлайн-навчання в Україні, сконцентрувавши головний акцент на шляхах поліпшення методик навчання та найпоширеніших проблемах і способах їх вирішення задля досягнення найбільш значимої мети – перетворення навчального

процесу на комфортне та цікаве заняття не лише для викладачів, але й для здобувачів вищої освіти [11].

Нині кваліфікована і конкурентоспроможна підготовка майбутніх фахівців-педагогів розглядається науковцями як багатофакторна структура, основне завдання якої передбачає опанування кожним студентом абсолютно конкретного сенсу власної діяльності, формування педагогічної майстерності, засвоєння основ педагогічного такту, а також загальний позитивний результат своєї діяльності щодо всебічного і гармонійного розвитку особистості сучасного студента. Особливо гострою, на наш погляд, є проблема вдосконалення форм організації освітнього процесу, пошуку ефективних умов розвитку і самореалізації особистості в ході засвоєння фаху. Як ніколи необхідним є, на нашу думку, застосування відповідних педагогічних технологій, які формують здатність до оволодіння змістового компонента в органічному поєднанні з індивідуальною творчою самореалізацією студента [9].

Сучасне навчання надзвичайно сильно відрізняється від того, що спостерігалось, наприклад, п'ять чи десять років тому. Сучасні студенти мають набагато більше можливостей для навчання, проте, на жаль, не завжди ними користуються. В сучасному суспільстві важливою та вкрай необхідною є якісна, конкурентоздатна освіта, що змогла б забезпечити найвибагливіші вимоги споживачів освітніх послуг і стейкхолдерів, що диктують основні сьгоднішні тренди.

Великою популярністю у світі користується дистанційне навчання або ж онлайн-освіта. В Україні вона застосовується в силу обставин як вимушений крок, в умовах систематичних обстрілів, бомбардувань, повітряних тривог, аварійних відключень електропостачання, викликаних війною. Онлайн-освіта є специфічною формою дистанційного навчання задля здійснення якої необхідна наявність інтернету та гаджетів. Такий

формат навчання, що став надзвичайно популярним в наш час, створює необхідні умови для навчання у будь-якому зручному місці та в будь-який час доби. В Європі вже давно практикують такий вид навчання, проте Україна не була готова до такого випробовування. Для досягнення високих результатів онлайн-навчання треба забезпечити наявність високотехнологічного обладнання, що, зі свого боку, вимагає витрат чималих коштів. Проте, як виявилось, такий стиль освіти передбачає цілу низку переваг та не менш довгий перелік усіляких недоліків, які конче необхідно усунути задля поліпшення системи освіти загалом [8].

Почнімо, мабуть, з переваг. Ось лише декілька з них. Найбільш суттєвою позитивною стороною вказаної методики вважаємо можливість навчатись будь-де, незалежно від місця перебування, що дає підставу констатувати такий позитивний фактор – економія фінансових витрат і грамотний розподіл часу. Адже не потрібно його витратити на дорогу до закладу освіти та, відповідно, назад, особливо для тих, у кого це досить проблематично. Також до позитивних факторів можна впевнено віднести зменшення викидів вуглецю, пов'язаних з функціонуванням транспорту, тим самим сприяння заходам щодо збереження навколишнього середовища.

Такий спосіб навчання підходить для студентів, яким важко поєднати роботу та навчання. Особливо це стосується працівників, що зайняті повний робочий день.

Онлайн-навчання доречно для категорії людей з особливими освітніми потребами у процесі здобуття освіти відповідного освітнього рівня. У таких випадках викладач може більше приділити їм більше часу та уваги, адже не буде залежати від розкладу дзвінків та може розклад занять, зручний для обох його учасників.

Дистанційне навчання дозволяє здобувачам мати доступ до великого обсягу навчальних ресурсів, які можуть бути недоступні

в закладах освіти відповідного рівня. Викладачі можуть придумувати та створювати цікаві інтерактивні уроки та індивідуальні навчальні плани для кожного учня [12].

Дистанційне навчання підходить для тих, хто має бажання вивчати щось нове і самовдосконалюватись, завдяки тому, дозволяє сповна використати можливість поєднувати навчання з повсякденним життям в умовах звиклого побуту.

У теперішніх умовах війни дистанційна освіта дає можливість перебувати студентам у безпечному для життя місці. Таким місцем може бути бомбосховище, або перебування в іншій країні. Цим самим, завдяки онлайн-навчанню, навчальний процес буде здійснюватися безперервно.

Студенти за кордоном можуть отримувати суміжну освіту у закладах вищої освіти Європи чи США, не завершуючи чи перериваючи навчання в Україні. І, як ми знаємо, українських студентів вважають зарубіжні педагоги одними з найкращих та найрозумніших здобувачів освіти і, відповідно після закінчення навчання цінують як справжніх професіоналів [2; 10].

Сучасна форма навчання дає змогу студентам з будь-якого куточка світу, не витрачаючи багато коштів на транспортні витрати, проживання та послуги за навчання, отримувати нові ґрунтовні знання.

Незважаючи на численні переваги дистанційного навчання, у нього є й певні мінуси. Одним із головних є складність підтвердження того, що навчальне завдання виконав саме цей студент, адже багато хто при виконанні завдань може скористатися Інтернетом або привласнити чужу працю, порушивши кодекс доброчесності. У таких випадках довести факт наявності плагіату викладачеві надзвичайно складно. Однак окремі університети, що пропонують дистанційне навчання, досить часто вимагають обов'язкової присутності студентів на іспитах у закладі освіти. Це дозволяє перевірити реальний рівень знань, адже часто студенти,

котрі виконують завдання на відмінно, демонструють досить низькі результати на іспитах без допомоги Інтернету.

Однією із серйозних проблем може бути повільний інтернет під час навчальних занять або екзаменаційних відеоконференцій. Від цього найбільше страждають студенти з віддалених населених пунктів, для яких дистанційне навчання є найбільш зручним через велику відстань до закладу освіти. Однак навіть у містах інколи трапляються перебої з інтернетом, що робить неможливим проведення занять або виконання необхідних завдань.

Дистанційне навчання також позбавляє можливості особистої взаємодії між викладачем і студентом. Через наявність зайвих шумів чи присутність певного фону, перебивання один одного студентам складно зосередитися та надати слово комусь конкретному. Крім того, викладачеві важче пояснювати новий матеріал на відстані. Багато педагогів звикли демонструвати тлумачення правил на дошці або ж роздавати друковані дидактичні матеріали задля кращого засвоєння теми, проте через онлайн-формат це зробити практично неможливо [5; 6].

На наше глибоке переконання, основний недолік дистанційного навчання для студентів – погіршення зору через тривале використання комп'ютера або телефона. Через необхідність опанування чималої кількості інформації, значиме навчальне навантаження студенти змушені чимало часу проводити перед екранами електронних пристроїв. Часті зміни режимів зображення, яскраві та штучні кольори, близьке розташування до екрану та неправильне освітлення негативно впливають на здоров'я зорового аналізатора. Після занять студенти, як правило, часто відчують втоми та виснаженість і спустошеність.

Численні сучасні дослідження переконливо засвідчують той факт, що дистанційне навчання може бути не менш ефективним, ніж традиційна освіта, особливо при застосуванні сучасних технологій та заздалегідь продуманих новітніх чи інформаційних

методик і технологій. Подібний формат сприяє розвитку у здобувачів вищої освіти таких навичок, як самостійність, відповідальність та вміння керувати своїм часом і процесом навчання загалом. Крім того, дистанційне навчання уможливорює опанування знань від провідних світових університетів і знаних експертів з усього світу, незалежно від місця проживання. Розвиток дистанційної освіти також стимулює інновації та покращення методик і технологій навчання, що може суттєво поліпшити та вдосконалити якість освіти загалом [1; 3–6].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ivakh S., Fedorovych A., Tytarenko S., Palasevych I., Kalichak Yu. Pedagogical conditions of socialization of children of senior preschool age in the interaction of preschool education institution and family. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, 2023. May 26 th-27 th, Tom. I. S. 36-47.

2. Данюк А.О. Інтерактивні вправи зі стилістики як ефективний спосіб формування комунікативної компетентності студентів. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 6. С. 74–79.

3. Живчин О.М., Калічак Ю.Л. Психологічні особливості формування професійної компетентності особистості. The XIX International Scientific and Practical Conference «Modern problems in science», May 17–20, 2022, Vancouver, Canada. P. 700–705.

4. Калічак Ю.Л. Нові можливості інтеграції системи дошкільної освіти України у європейський освітній простір. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи*. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Спецвипуск. Том 1. С. 105–110.

5. Калічак Ю.Л. Особливості використання інформаційних технологій у професійній підготовці фахівця дошкільного профілю на сучасному етапі. Сучасні освітні стратегії під впливом розвитку інформаційного суспільства та євроінтеграції : наукова монографія. Рига, Латвія : «Baltija Publishing», 2024. С. 172–195.

6. Калічак Ю.Л., Чомко І.В. Використання сучасних інформаційних технологій у практичній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. The 7th International scientific and practical conference «Innovative areas of solving problems of science and practice» (November 08–11, 2022). Oslo, Norway. International Science Group. 2022. С. 398–401.

7. Калічак Ю.Л., Чомко І.В. Нові реалії підготовки вихователя. Наука, освіта, технології і суспільство : актуальні проблеми теорії та практики : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 19 жовтня 2022 р.). Полтава : ЦФЕНД, 2022. С. 6–8.

8. Кротова О.Ю. Онлайн-курси у неформальній освіті. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 260–268.

9. Посацький О.В., Калічак Ю.Л. Психологічні аспекти професійної діяльності вихователя. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»*. 2022. № 10 (15). 2022. С. 14–24.

10. Сергієнко Т.І. Роль інформаційних технологій у житті сучасної людини. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 344–349.

11. Титаренко А., Власенко Л., Мірочник В. Переваги та недоліки дистанційного навчання. *Trends in science and practice of today*. № 28. 2021. С. 322.

12. Шарова Т.М. Освітній портал як ефективний засіб забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті*. 2022. № 5. С. 237–244.